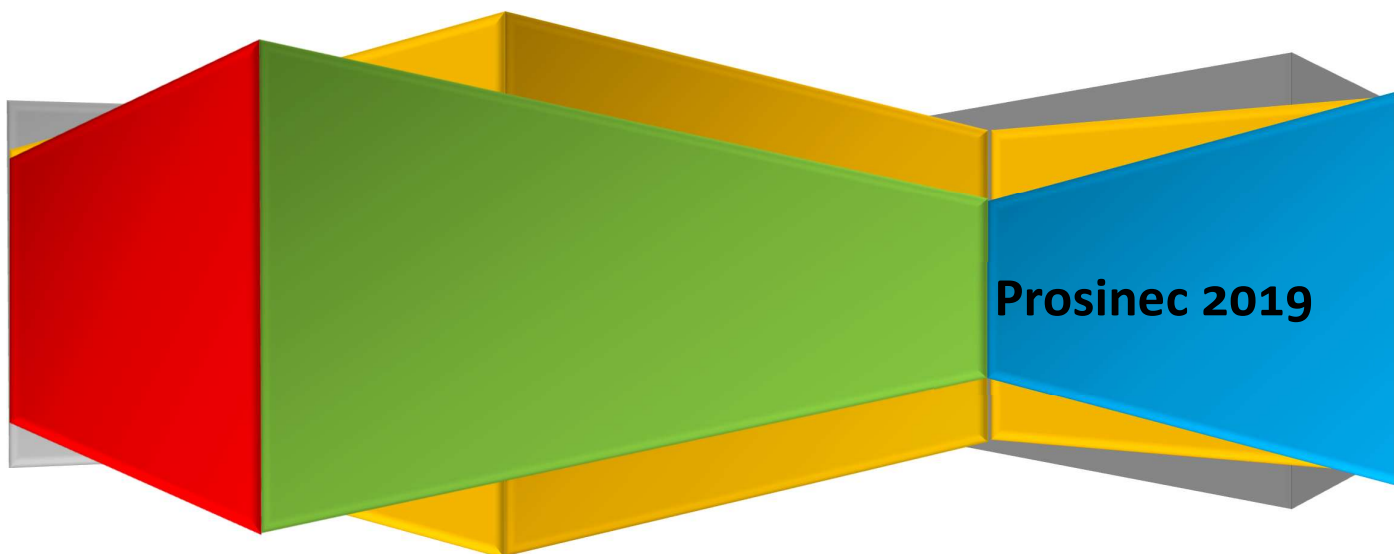

Vstupní analýza vzdělávání města Kraslice

Zpracovala: Andrea Svobodová

Obsah

1. Úvod a cíle vstupní analýzy	3
2. Metodologie	3
3. Základní pojmy	3
3.1 Sociální vyloučení	3
3.2 Školská legislativa.....	3
4. Analytická část	4
4.1 Základní sociodemografické údaje a charakteristika obce s ohledem na sociální vyloučení.....	4
4.2 Sít' škol, školských zařízení na území města.....	5
4.2.1 Předškolní vzdělávání.....	5
4.2.2 Základní školy	8
4.2.3 Střední školy.....	12
4.2.4 Sociální služby poskytované neziskovými organizacemi	13

1. Úvod a cíle vstupní analýzy

Tato vstupní analýza vznikla v rámci Individuálního projektu systémového **Inkluzivního a kvalitního vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami (IKV)**. Jejím hlavním cílem je popsat stav, strukturu a kapacity místní vzdělávací sítě, dále pak postoje ke vzdělávání a domnělé či faktické bariéry v přístupu ke vzdělávání na straně cílových skupin projektu. Hlavní cílovou skupinou jsou:

- Zaměstnanci veřejné správy a zřizovatelů škol působící ve vzdělávací politice
- Vedoucí pracovníci škol a školských zařízení, pedagogičtí pracovníci
- Pracovníci a dobrovolníci v organizacích působících v oblasti vzdělávání nebo asistenčních služeb a v oblasti zájmového a neformálního vzdělávání dětí a mládeže
- Rodiče dětí a žáků
- Děti a žáci

Analýza představuje prvotní dokument mapující situaci ve vzdělávání ve městě Kraslice. Na základě dat v ní obsažených pak mohou svoji činnost rozvíjet lokální konzultanti, metodici a konzultanti inkluzivního vzdělávání pro danou obec, kterým slouží také jako podklad k vytvoření Místního plánu inkluze ve vzdělávání (MPI).

2. Metodologie

Vstupní analýza byla zpracována formou desk research. Hlavním podkladem pro její zpracování byla data z výkaznictví a výročních zpráv jednotlivých škol za školní rok 2018/2019. Dalším zdrojem byly analýzy a evaluační zprávy realizované ASZ. Jedná se tedy o čistě deskriptivní sondu do místní vzdělávací sítě.

3. Základní pojmy

3.1 Sociální vyloučení

V materiálu ASZ se uvádí následující: „sociálně vyloučení jsou ti občané, kteří mají ztížený přístup k institucím a službám (tedy k institucionální pomoci), jsou vyloučení ze společenských sítí a nemají dostatek vertikálních kontaktů mimo sociálně vyloučenou lokalitu. Základní charakteristikou propadu na sociální dno je nahromadění důvodů, které vedou k životní krizi (ztráta zaměstnání, platební neschopnost, problémy s bydlením, problémy dětí ve škole, nemoc atd.)“ (Švec, 2009, s. 7). Mezi obvyklé ukazatele řadíme dlouhodobou nezaměstnanost, závislost na dávkách v hmotné nouzi, nízkou kvalitu a nejistotu v bydlení, ztížený nebo nemotivovaný přístup ke vzdělávání, vysokou míru zadlužení, výskyt rizikového chování a kriminality a zvýšenou míru migrace. Jednotlivé ukazatele sami o sobě sociální vyloučení nezakládají. Je to teprve jejich kombinace, která zasaženým jedincům či rodinám brání v integraci či plnohodnotném životě a na různých úrovních je vylučuje ze společnosti, více viz <http://www.socialni-zaclenovani.cz/co-je-socialni-vyloucení>.

3.2 Školská legislativa

V této analýze hovoříme o vzdělávání ve školách, které se odehrává dle školního kurikula, je považováno za povinné a je legislativně ukotveno ve sbírce zákonů. Hlavní zákony a vyhlášky, které se týkají školního vzdělávání a souvisí se společným (inkluzivním) vzděláváním uvádíme níže:

- Zákon č. 178/2016 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb. („školský zákon“),
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnicích a o změně některých zákonů, znění platné od 12. 1. 2016.

Tento materiál vznikl za finanční podpory ESF prostřednictvím OP Výzkum, vývoj a vzdělávání v rámci projektu „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“, registrační číslo projektu CZ.02.3.62/0.0/0.0/15_001/0000586. Více na www.socialni-zaclenovani.cz.

- Vyhláška 270/2017 Sb., kterou se mění Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných.
- Vyhláška č. 197/2016 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních (novelizující vyhlášku č. 72/2005 Sb.).

Dle výše uvedené platné legislativy probíhá v ČR školní vzdělávání v těchto druzích škol: mateřská škola, základní škola, střední škola (gymnázium, střední odborná škola a střední odborné učiliště), konzervatoř, vyšší odborná škola, základní umělecká škola a jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky.

V kontextu projektu IKV je pro nás relevantní průběh vzdělávání v mateřských školách, základních školách a středních školách, souhrnně budeme používat termín „škola“. Dle legislativy je v ČR školní docházka povinná 9 let a od školního roku 2017/2018 je navíc povinný jeden rok předškolní přípravy od září následujícího roku po dosažení věku pěti let¹.

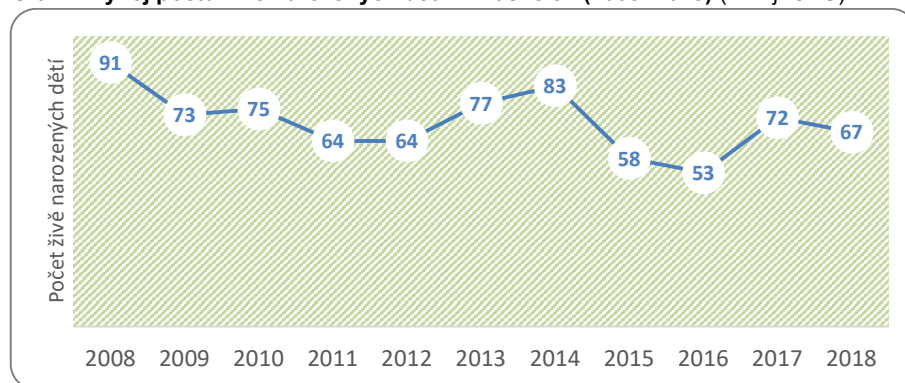
4. Analytická část

4.1 Základní sociodemografické údaje a charakteristika obce s ohledem na sociální vyloučení

Vývoj počtu obyvatel a věková struktura

Kraslice jsou s ohledem na počet obyvatel spíše menším městem. Jak v Kraslicích, tak i v celém ORP, dochází k postupnému stárnutí obyvatelstva, ve srovnání s Karlovarským krajem je však trend stárnutí o něco slabší. Počet obyvatel Kraslic lze z dlouhodobého hlediska považovat za **relativně stabilní**. Nicméně ve sledovaném období došlo **k mírnému poklesu**, a zatímco v roce 2005 v Kraslicích žilo 7204 obyvatel, v roce 2018 jich bylo pouze 6749. K velkému poklesu počtu živě narozených dětí (viz graf č. 1) došlo mezi rokem 2008 a 2016 (z 91 na 53). Od roku 2017 ale počet živě narozených dětí znovu mírně stoupá. Celkem se za posledních jedenáct let v Kraslicích narodilo v průměru 70 dětí za rok. Nejvíce se jich přitom narodilo v roce 2015 (91) a nejméně v roce 2016 (53).

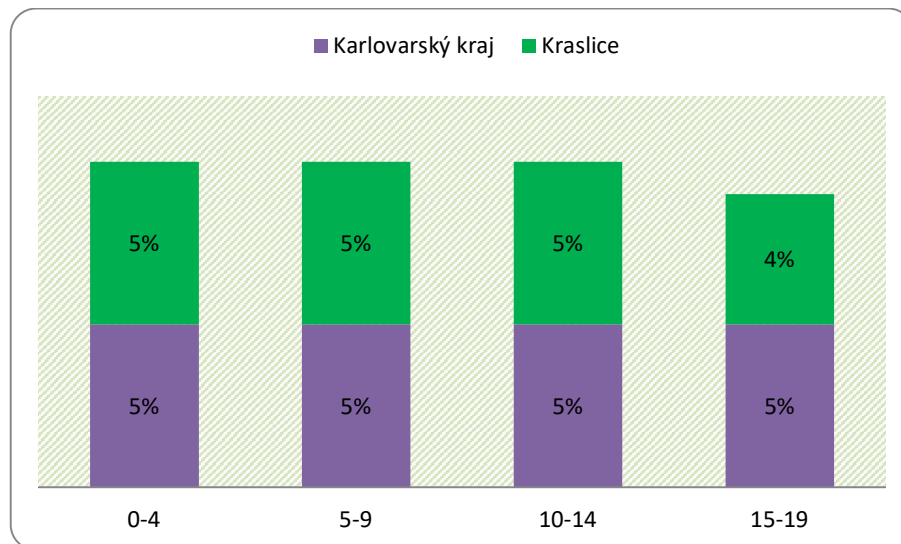
Graf 1: Vývoj počtu živě narozených dětí v Kraslicích (2008 -2018) (Zdroj: ČSÚ)

Věkové složení obyvatelstva odpovídá celorepublikovému a krajskému průměru. Z 6749 **obyvatel, kteří zde k 31. 12. 2018 byli evidováni, jich 1307 tvořili děti a mládež ve věku 0-19 let, tj. 19 % celkové populace obce**. Nejméně přitom byla zastoupena věková kategorie 15-19 let (viz graf č. 2). Obyvatel ve věku nad 65 let bylo 1546.

¹ Podrobněji o školské legislativě vztahující se ke společnému (inkluzivnímu) vzdělávání lze nalézt na portálu MŠMT: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/spolecne-vzdelavani-1>, <http://www.msmt.cz/dokumenty-3/vyhlaske-ke-skolskemu-zakonu>.

Graf 2: Srovnání věkového průměru obyvatelstva v kategorii 0-19 let v Karlovarském kraji a v Kraslicích k 31. 12. 2018 (Zdroj: ČSÚ)

Charakteristika obce s ohledem na sociální vyloučení

Sociálně vyloučené a sociálním vyloučením ohrožené rodiny a jednotlivci se v Kraslicích nekoncentrují na jednom místě, ale žijí rozptýleně v centru obce (s výjimkou jedné vzdálenější ubytovny). Strategický plán sociálního začleňování města Kraslice pro rok 2014-2016 na základě odhadu lokálních partnerů jako sociálně vyloučené lokality označuje tyto ulice: **Mlýnská, Havlíčkova, B. Smetany, Čs. Armády, 5. Května, Wolkerova a Resslera**. Podle SPSZ jsou charakteristické vyšší koncentrací osob potýkajících se s nějakým druhem problému, jako například nezaměstnanost, či zadluženost. Podle Hejnal (2017) jsou domy a byty v těchto lokalitách často energeticky náročné a ve špatném stavu. Běžné jsou také časově omezené nájemní smlouvy, které jsou nájemníkům poskytovány nejčastěji na rok (Strategický plán sociálního začleňování, s.5). Ripka a Pixová (2013) v souvislosti se sociálním vyloučením hovoří dále také o šesti soukromých ubytovnách s kapacitou 236 osob, v nichž k tomuto datu žilo 109 osob. Zmíněné ubytovny se vyjma jedné, nacházejí v blízkosti hlavní ulice. Vedle soukromých ubytoven je v Kraslicích také městská ubytovna, která přijímá pouze osoby s trvalým pobytem na území obce. Celkem tedy dle odhadu lokálních partnerů v Kraslicích a spádových obcích žije **cca 600-700 sociálně vyloučených obyvatel**.

4.2 Síť škol, školských zařízení na území města

Ve městě se nachází **pět mateřských škol s celkovou kapacitou 249 dětí, dvě základní školy s celkovou kapacitou 830 žáků a jedna základní škola spojená se základní školou speciální s kapacitou 90 žáků**. V rámci posledně jmenované školy byla v roce 2012 zřízena přípravná třída s kapacitou 15 žáků, která ale nebyla v posledních dvou letech otevřena. V Kraslicích je dále také Základní umělecká škola (ZUŠ) a Dům dětí a mládeže (DDM). Do roku 2010 v Kraslicích fungovala střední průmyslová škola zaměřená na výrobu hudebních dechových nástrojů. K jejímu částečnému obnovení došlo v roce 2012 – při základní škole v Havlíčkově ulici, kdy došlo k otevření prvního ročníku učebního oboru bez maturity.

4.2.1 Předškolní vzdělávání

V Kraslicích se nachází **pět mateřských škol** zřízených obcí a jeden **mateřský klub**. Mateřská škola spadající pod SŠ, ZŠ a MŠ Kraslice, ul. Havlíčkova, p. o. má **odloučené pracoviště v Jindřichovicích**.

Tento materiál vznikl za finanční podpory ESF prostřednictvím OP Výzkum, vývoj a vzdělávání v rámci projektu „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“, registrační číslo projektu CZ.02.3.62/0.0/0.0/15_001/0000586. Více na www.socialni-zaclenovani.cz.

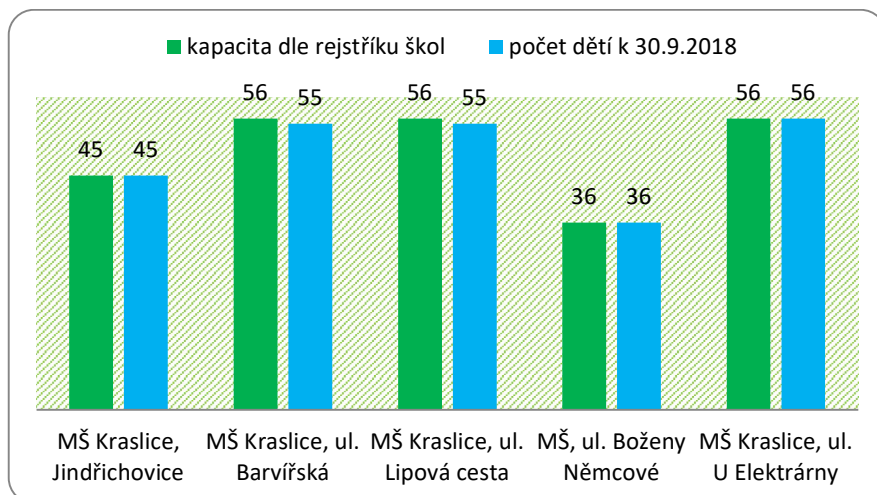

- SŠ, ZŠ a MŠ Kraslice, ul. Havlíčkova, p. o.
- Mateřská škola Kraslice, ul. Barvířská, p. o.
- Mateřská škola Kraslice, ul. Lipová cesta, p. o.
- Mateřská škola Kraslice, ul. Boženy Němcové, p. o.
- Mateřská škola Kraslice, ul. U Elektrárny, p. o.

Kapacita a naplněnost kraslických mateřských škol

Celková **kapacita** mateřských škol v Kraslicích je, dle rejstříku škol, **249 dětí**. K 30. 9. 2018 do mateřských škol docházelo celkem 247 dětí čímž byla **kapacita škol naplněna z 99 %**. Teoreticky tak ve školách zbývalo místo pro maximálně dvě děti. Počet **dětí v předškolním věku nelze** z dostupných dat přesně určit. Víme pouze, že dětí ve věku 0-4 roky bylo v Kraslicích k 31. 12. 2018 329 a dětí ve věku 5-9 let 346. Pokud by každou věkovou kohortu zastupovalo cca 75 dětí, tak lze tímto způsobem počet předškoláků hrubě odhadnout na cca 300 dětí ve věku 3-6 let. Vezmeme-li v potaz různé další faktory (stěhování, docházka do škol v místě zaměstnání rodičů, docházka do mateřského klubu, odklad školní docházky, přítomnost dvouletých dětí v MŠ), tak lze předpokládat, že **nabídku místních mateřských škol nevyužívá maximálně 50 dětí ve věku 3-4 let** (od 5 let je docházka již povinná).

Graf 3. Kapacita a naplněnost kraslických MŠ k 30. 9. 2018

Popis jednotlivých mateřských škol

SŠ, ZŠ a MŠ Kraslice, ul. Havlíčkova. Mateřská škola spadá pod SŠ, ZŠ a MŠ v Havlíčkově ulici. Škola má jednu třídu v Kraslicích a jednu (odloučenou) v Jindřichovicích. K 30.9.2018 školu navštěvovalo 45 dětí, čímž byla její kapacita 100 % naplněna. Třídu v Kraslicích navštěvovala 28 dětí a třídu v Jindřichovicích 17 dětí. **Žádné dítě nemělo SVP**, jedno dítě bylo německého původu. Úplata za předškolní vzdělávání je 300 Kč/měsíčně, stravné je 38 Kč/den. Od roku 2017 ve škole působí školní asistent. Škola nemá bezbariérový přístup.

Mateřská škola Kraslice, ul. Barvířská; „Barvička“. Ve školním roce 2013/2014 mateřskou školu navštěvovalo 56 dětí, které byly umístěny ve dvou třídách. Ve školním roce 2018/2019 jich bylo 55. Jedno místo tedy bylo na začátku roku neobsazené. Škola se vyznačuje vyšším zastoupením dětí s odlišným mateřským jazykem (OMJ). **Dle výkazů MŠMT škola k 30.9.2018 evidovala 5 dětí**

Tento materiál vznikl za finanční podpory ESF prostřednictvím OP Výzkum, vývoj a vzdělávání v rámci projektu „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“, registrační číslo projektu CZ.02.3.62/0.0/0.0/15_001/0000586. Více na www.socialni-zaclenovani.cz.

s odlišným mateřským jazykem (2 děti vietnamského původu, 1 dítě mongolského původu, 1 dítě německého původu a 1 dítě ukrajinského původu). **Dítě se SVP škola neevidovala žádné.** Úplata za předškolní vzdělávání je 300 Kč/měsíčně. V minulosti ve škole působila asistentka pedagoga (Ripka, Pixová, 2013). V současné době škola zaměstnává školní asistentku. Mateřská škola není bezbariérová, vstup do MŠ je uzpůsoben pro vozíčkáře.

Mateřská škola Kraslice, ul. Lipová cesta. Mateřská škola sídlí v památkově chráněné secesní vile a je známá jako Mateřská škola „Zámeček“. Kapacita školy je 56 dětí. K 30. 9. 2018 zde bylo zapsáno 55 dětí, **dle výkazů MŠMT žádné z těchto dětí nemělo SVP.** Teoreticky tak ve škole bylo jedno neobsazené místo. Úplata za předškolní vzdělávání je 300 Kč/měsíčně. Škola přijímá i děti mladší tří let. Ve školním roce 2015/2016 byl jejich podíl 12,5 % z celkového počtu přijatých dětí (Inspekční zpráva Čj. ČŠIK-475/16-K). Vzhledem k tomu že budova MŠ je kulturní památkou, není možné vybudovat bezbariérový přístup.

Mateřská škola Kraslice, ul. Boženy Němcové. Kapacita školy je 36 dětí a je dlouhodobě 100% naplněna. Ve školním roce 2013/2014 mateřskou školu navštěvovalo 36 dětí, které byly umístěny ve dvou třídách. Ve školním roce 2018/2019 jich bylo také 36. Do školy dochází i děti mladší 3 let. Těch bylo dle Inspekční zprávy čj.: ČŠIK-647/13-K pět, čímž tvořili 14 % z celkového počtu přijatých dětí. Úplata za předškolní vzdělávání je 300 Kč/měsíčně. V minulosti do školy docházely i děti se SVP a děti s OMJ. **K 30. 9. 2018 nebylo dle výkazu MŠMT ve škole evidováno žádné dítě se SVP.** Škola má školního asistenta. Škola nemá bezbariérový přístup, podmínky ve škole ani do budoucna tento přístup neumožňují.

Mateřská škola Kraslice, ul. U Elektrárny. Mateřská škola má kapacitu 54 dětí a k 30.9.2018 byla plně naplněna. Do školy jsou zařazovány děti od 2,5 let. Dle Inspekční zprávy čj. ČŠIK-352/16-KÚ ve školním roce 2015/2016 ve škole byly tři děti mladší tří let. Úplata za předškolní vzdělávání je 300 Kč/měsíčně. Ve školním roce 2015/2016 do školy dle Inspekční zprávy čj. ČŠIK-352/16-K docházelo jedno dítě se SVP, kterému byla poskytována podpora asistentky pedagoga. K 30.9.2018 nebylo dle výkazů MŠMT **ve škole žádné dítě se SVP, ani dítě s OMJ.** Mateřská škola není bezbariérová, ke vstupu je uzpůsobena nájezdová rampa pro vozíčkáře. Škola má školního asistenta.

Mateřský klub ŠNEK

Mateřský klub Šnek je součástí neziskové organizace Kraslický ŠNEK, o.p.s. Byl založen v roce 2012 kraslickou pobočkou křesťanské evangelické organizace Royal Rangers, tzv. „22, přední hlídka Royal Rangers Kraslice“. Klub je určen dětem od 0-6 let. Provozní doba je tři krát týdně od 9:00-12:00, ve středu navíc i od 15-18:00. Poplatek je 30 Kč/den. Klub se nachází v předsálí kraslického kina, jeho součástí je i kavárna. Organizace pořádá také dva dětské příměstské tábory ročně. Děti romského původu do organizace ani na tábory, dle Ripky a Pixové, téměř nedochází. Těm je určen **Romský klub**, který probíhá v pátek ve farní budově Bratrské jednoty baptistů v Kraslicích a je veden dobrovolníkem romského původu Lubošem Cinou. Jeho náplní jsou biblická výchova a volnočasové aktivity (Ripka, Pixová, 2013).

Děti se SVP a děti sociálně vyloučené v kraslických mateřských školách

Dle informací z inspekčních zpráv vyplývá, že v minulosti do kraslických mateřských škol ojediněle docházely děti se SVP. Některé školy z tohoto důvodu měly i asistenty pedagoga. Dle výkazů MŠMT platných k 30. 9.2018 nebylo ale v místních školách zapsáno žádné dítě s potřebou AP. To, zda tyto výkazy odráží reálný stav nebylo z veřejně dostupných dat možné ověřit.² Ještě obtížnější je vyvozovat závěry o přítomnosti sociálně znevýhodněných dětí. Sociálně znevýhodněné děti je možné vykazovat

² Je ale možné, že v době, kdy se výkazy vyplňují, probíhal teprve diagnostický proces, a tudíž tyto děti ve škole přítomné být mohly, i když zatím bez potvrzení od ŠPZ.

Tento materiál vznikl za finanční podpory ESF prostřednictvím OP Výzkum, vývoj a vzdělávání v rámci projektu „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“, registrační číslo projektu CZ.02.3.62/0.0/0.0/15_001/0000586. Více na www.socialni-zaclenovani.cz.

jako děti se SVP z důvodu jiných než zdravotních důvodů. To, že žádné takové děti se ve školních výkazech neobjevují reálně neznamená, že nejsou ve škole přítomny. Ripka a Pixová, kteří realizovali výzkum v Kraslicích v roce 2013 uvádějí, že v tomto roce sociálně znevýhodněné/vyloučené děti do mateřských škol nedocházely. Jaká byla situace v roce 2017/2018 nebylo možné z dostupných dat ověřit. S ohledem na počet sociálně vyloučených obyvatel města, kterých je dle Hejnala (2017) odhadem cca 700, lze ale předpokládat, že se počty sociálně vyloučených dětí od školního roku 2016/2017, kdy došlo k zavedení povinného předškolního vzdělávání, v mateřských školách navýšily a budou se navýšovat i v budoucnosti.

4.2.2 Základní školy

V Kraslicích jsou celkem dvě běžné základní školy a jedna základní škola spojená se základní školou speciální, která se zaměřuje na vzdělávání zdravotně postižených žáků (dříve Základní škola praktická a Základní škola speciální).

- SŠ, ZŠ a MŠ Kraslice, ul. Havlíčkova
- Základní škola Kraslice, ul. Dukelská
- Základní škola Kraslice, ul. Opletalova (dříve ZŠ praktická a ZŠ speciální)

SŠ, ZŠ a MŠ Kraslice, ul. Havlíčkova – je největší vzdělávací institucí ve městě Kraslice. V roce 2012 došlo k její transformaci ze základní a mateřské školy na Střední školu, základní školu a mateřskou školu Kraslice. Zastupitelé se tímto krokem pokusili oživit zašlou slávu střední školy hudebních nástrojů, která byla založena v roce 1865, a která v roce 2007 zanikla v rámci reorganizace středních škol Karlovarského kraje. Pod školu spadá dále také odloučené pracoviště MŠ a ZŠ v Jindřichovicích. **Celková kapacita základní školy je dle rejstříků škol 450 dětí, k 30. 9. 2018 se ve škole vzdělávalo 366 žáků, čímž byla naplněna z 81 %. Školu navštěvují i žáci z okolních obcí. Ve školním roce 2016/2017 jich bylo 75, z toho 38 žáků dojíždělo z Rotavy, která není spádovou obcí. Škola vzdělává žáky se SVP, kteří jsou vzděláváni v běžných třídách. Výkaz o základní škole (M03) uvádí, že k 30. 9. 2018 na škole studovalo 38 žáků se SVP, čímž tvořili 10 % všech žáků školy. Žáků, kteří jsou ve školních výkazech uváděni jako „žáci se SVP z důvodu odlišných životních a kulturních podmínek“ bylo ve školním roce 2018/2019 celkem 8. Převažující PO 1. stupně mělo 5 žáků, 17 žáků mělo převažující PO 2. stupně, 15 žáků převažující PO 3. stupně a jeden žák převažující PO 4. stupně. Upravené výstupy mělo 10 žáků. Škola je bezbariérová. Škola má přehledné webové stránky, na kterých lze najít řadu informací týkající se všech součástí školy, včetně Výročních zpráv, které jsou velmi podrobně zpracované. Škola má i aktivní facebookový profil. Vedle třídních schůzek a individuálních konzultací škola pro rodiče pořádá jednou měsíčně informační odpoledne. Kromě běžného vybavení škola disponuje také plaveckým bazénem, posilovnou, inlajnovou dráhou a zookoutkem. Ve škole působil k 30. 9. 2018 devět asistentů pedagoga, kteří měli celkem 6,5 úvazku (Výkaz o ředitelství škol).**

Základní škola Kraslice, ul. Dukelská – areál školy se nachází v centru města, podél hlavní silnice, která spojuje Sokolov a Klingenthal. Kapacita této školy je 380 dětí. K 30.9.2018 do školy docházelo 377 žáků a kapacita školy byla tak téměř 100% naplněna. Školu navštěvují i žáci z okolních obcí. Ve školním roce 2017/2018 jich bylo 87, z toho 64 žáků dojíždělo z Rotavy, která není spádovou obcí. Škola vzdělává žáky se SVP, kteří jsou vzděláváni v běžných třídách. **Výkaz o základní škole (M03) uvádí, že k 30. 9. 2018 na škole studovalo 34 žáků se SVP, čímž tvořili 9 % všech žáků školy. Žáků, kteří jsou ve školních výkazech uváděni jako „žáci se SVP z důvodu odlišných životních a kulturních podmínek“ bylo ve školním roce 2018/2019 celkem 8. Převažující PO 1. stupně měli 3 žáci, 21 žáků mělo převažující PO 2. stupně, 8 žáků převažující PO 3. stupně a dva žáci převažující PO 4. stupně. Upravené výstupy měli 2 žáci. Ve školním roce 2017/2018 ve škole působili 4 asistenti**

Tento materiál vznikl za finanční podpory ESF prostřednictvím OP Výzkum, vývoj a vzdělávání v rámci projektu „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“, registrační číslo projektu CZ.02.3.62/0.0/0.0/15_001/0000586. Více na www.socialni-zaclenovani.cz.

pedagoga, k 30.9.2018 jich dle výkazu o ředitelství škol bylo 5, přepočteno na úvazky 4. Škola má přehledné webové stránky, poskytující řadu informací týkající se školy, včetně výročních zpráv, které jsou velmi podrobně zpracované. Žáci školy mohou navštěvovat dyslektický kroužek.

Základní škola Kraslice, ul. Opletalova (dříve ZŠ praktická a ZŠ speciální) – Škola se nachází v okrajové části města a je snadno dostupná z vlakového i autobusového nádraží. Zřizovatelem školy je Karlovarský kraj. Od školního roku 2016/2017 se škola stala příspěvkovou organizací vykonávající činnost základní školy, kdy ve škole mohou být zřízeny třídy podle § 16 odst. 9 zákona č. 561/2004 Sb., v platném znění. Škola poskytuje vzdělání žákům se speciálními vzdělávacími potřebami a její součástí jsou Základní škola (obor vzdělávání 79-01-C/01, Základní škola) s kapacitou 60 žáků a Základní škola speciální (obor vzdělávání 79-01-B/01, Speciální škola) s kapacitou 30 žáků. **Celková kapacita školy je 90 žáků. K 30. 9. 2018 školu navštěvovalo 56 žáků, čímž byla kapacita školy naplněna z 62 %.**

Na Základní škole a Základní škole speciální se k 30. 9. 2018 vzdělávalo 56 žáků. **V oboru vzdělávání 79-01-C/01 ZŠ bylo vzděláváno 36 žáků, z toho 15 v „běžné třídě“ Základní školy a 21 ve dvou speciálních třídách** zřízených podle § 16 odst. 9 zákona č. 561/2004 Sb., v platném znění. **V oboru vzdělávání 79-01-B/01 ZŠ speciální bylo vzděláváno 20 žáků, ve dvou speciálních třídách.** Jedna speciální třída se nachází na odloučeném pracovišti v Novém Sedle, kde bylo 1. září 2015 zahájeno vyučování v prostorách Denního centra Žirafa.

SVP mělo dle výkazu o základní škole (M 3) celkem **49 žáků školy**, přičemž **8** z nich se vzdělávalo v „běžné třídě“ **Základní školy** a zbylých **41 ve speciálních třídách** základní školy. Žáci se SVP, kteří byli vzděláváni v „běžné třídě“ **Základní školy** měli SVP z těchto důvodů: vývojové poruchy učení (1), souběžné postižení více vadami (1) a LMP (2). Další 4 žáci spadali do kategorie jiné zdravotní postižení nebo odlišné životní a kulturní podmínky, případně obojí. Jeden žák měl převažující podporu (PO) 2. stupně, sedm žáků mělo převažující podporu (PO) 3. stupně. **Žáci zařazení ve speciálních třídách měli SVP z těchto důvodů:** souběžné postižení více vadami (21 žáků), lehké mentální postižení (16 žáků), střední mentální postižení (SMP) 3 žáci a těžké mentální postižení (TMP) jeden žák. Převažující PO 3. stupně mělo 18 žáků, 12 žáků mělo převažující PO 4. stupně a 11 žáků převažující PO 5. stupně. Celkem tedy **49 žáků mělo přiznaná PO.**

V roce 2012 byla otevřena **přípravná třída**, kterou ve školním roce 2016/2017 navštěvovalo 11 dětí. Podle Ripky a Pixové byla určena pouze dětem se sociálním znevýhodněním a rychle si získala oblibu mezi místními rodiči, zejména Romy (Ripka, Pixová, 2013). V posledních dvou letech nebyla kapacita přípravné třídy naplněna, tudíž nebyla otevřena. Ve škole byl k 30. 9. 2018 jeden výchovný poradce, 9 asistentů pedagoga, kteří celkem měli 6,28 úvazku a 9 pedagogů, kteří jsou absolventi oboru učitelství se speciální pedagogikou. **Speciálního pedagoga ani školního psychologa škola nemá.** Škola provozuje školní družinu s kapacitou 20 žáků. Na její provoz není vybírán finanční příspěvek od rodičů, a to díky zapojení školy do projektu Univerzity Jana Amose Komenského Praha „Rozvoj občanských kompetencí v oblasti bezpečnosti a ochrany obyvatelstva u žáků ze socioekonomicky znevýhodněného prostředí“ (OP VVV). Součástí projektu jsou také zdravé svačinky pro žáky ze socioekonomicky znevýhodněného prostředí. Škola je také zapojena do projektu Krajského úřadu Karlovarského kraje v rámci OP Potravinová a materiální pomoc (tzv. „obědy do škol“). Škola úzce spolupracuje s pracovníky Pedagogicko-psychologické poradny Karlovy Vary, pracovištěm Sokolov a Speciálně pedagogickým centrem Karlovy Vary, odloučenými pracovišti v Sokolově a v Chebu i s dalšími subjekty, např. s neziskovými organizacemi Kotec, o.p.s. (přednášky v oblasti prevence), Člověk v tísni, o.p.s. nebo Kraslický ŠNEK. V rámci mimoškolních aktivit škola spolupracuje s Domem dětí a mládeže, realizován je tak např. keramický kroužek. Škola je zapojena do projektu OP VVV „Podpora škol formou projektů zjednodušeného vykazování“ (tzv. šablon), kdy je poskytováno doučování žákům ohroženým školním neúspěchem a dále čtenářský klub a klub deskových her a zábavné logiky. Škola na první dojem působí poměrně uzavřeně. Na svých webových stránkách nezveřejňuje kontakty na učitele ani výroční zprávy, do těch lze nahlédnout pouze v kanceláři školy.

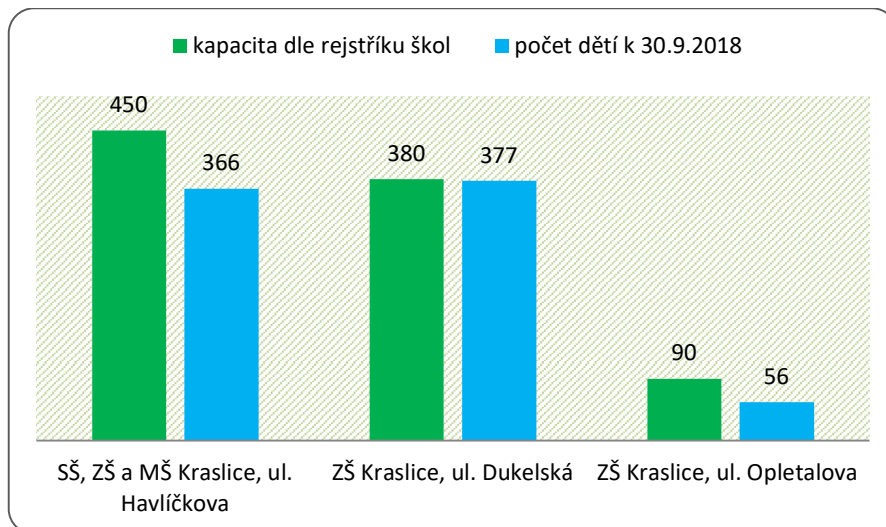
Tento materiál vznikl za finanční podpory ESF prostřednictvím OP Výzkum, vývoj a vzdělávání v rámci projektu „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“, registrační číslo projektu CZ.02.3.62/0.0/0.0/15_001/0000586. Více na www.socialni-zaclenovani.cz.

Kapacita a naplněnost kraslických základních škol

K 30.9.2018 bylo dle rejstříku škol v kraslických základních školách celkem 960 míst, z nichž 799 bylo obsazených. Celkově byla kapacita škol naplněna z 87 %. Nejlépe se kapacity podařilo naplnit na ZŠ Dukelská (viz graf. č. 5).

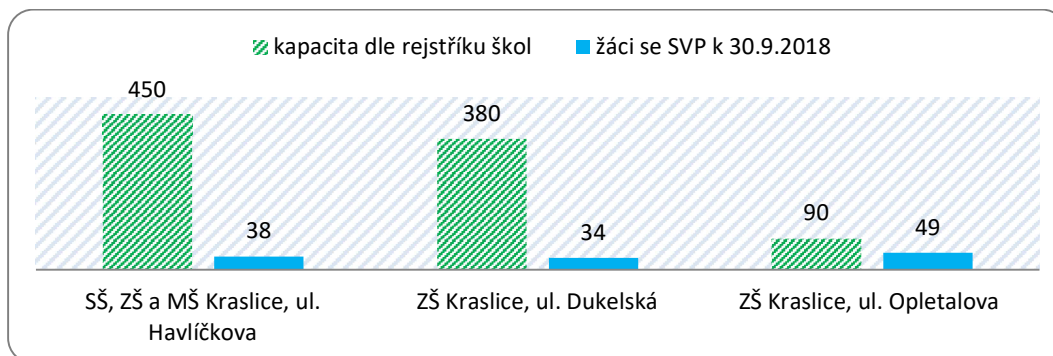
Graf 4. Kapacita a naplněnost kraslických ZŠ k 30.9.2018

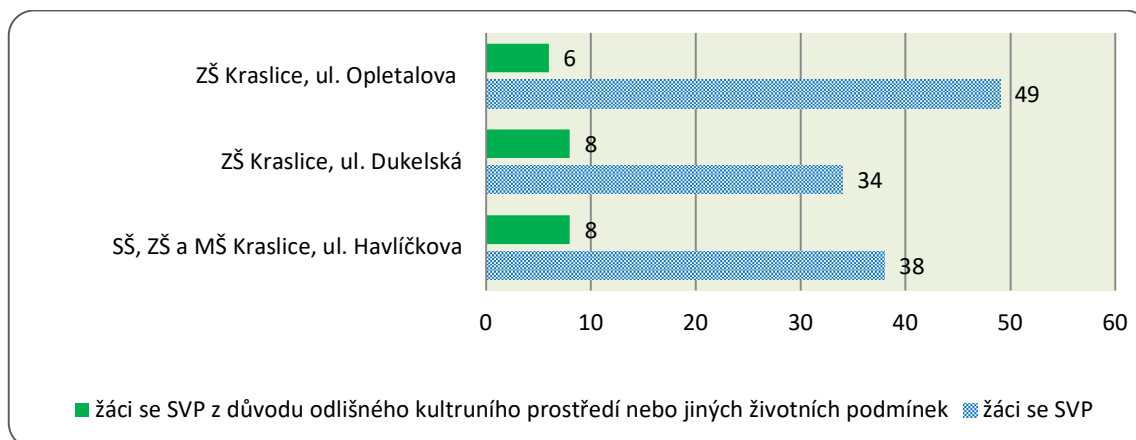
Žáci se SVP a sociálně znevýhodnění žáci na jednotlivých školách

Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP) byli k 30.9.2018 na kraslických základních školách rozmístěni relativně rovnoměrně. Nejvíce těchto žáků bylo z povahy věci přítomno na bývalé ZŠ praktické a ZŠ speciální, která vykonává činnost základní školy, kdy ve škole mohou být zřízeny třídy podle § 16 odst. 9 zákona č. 561/2004 Sb., v platném znění. Na ZŠ Havlíčkova se vzdělávalo 38 žáků se SVP, kteří tak tvořili 10 % všech žáků školy a na ZŠ Dukelská 34 žáků se SVP, tj. 9 % všech žáků školy. Vyvozovat závěry o přítomnosti sociálně znevýhodněných dětí na základě dostupných dat je obtížné, podobně jako v případě mateřských škol. Sociálně znevýhodněné děti je možné vykazovat jako děti se SVP z jiných než zdravotních důvodů, respektive z důvodů odlišného kulturního prostředí a jiných životních podmínek. Ne všechny školy ale tímto způsobem žáky takto vykazují a jejich reálný počet bývá často o dost vyšší. Dle školních výkazů byly k 30.9.2018 žáci patřící do této kategorie nejčastěji přítomni na ZŠ Dukelská a ZŠ Havlíčkova, poměrově však převládají na ZŠ Opletalova, kde tito žáci tvoří 10 % z celkového počtu všech žáků školy.

Graf 5. Zastoupení žáků se SVP v kraslických základních školách k 30. 9. 2018

Tento materiál vznikl za finanční podpory ESF prostřednictvím OP Výzkum, vývoj a vzdělávání v rámci projektu „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“, registrační číslo projektu CZ.02.3.62/0.0/0.0/15_001/0000586. Více na www.socialni-zaclenovani.cz.

Graf 6. Žáci se SVP a žáci se SVP z důvodu odlišného kulturního prostředí a jiných životních podmínek v kraslických základních školách k 30. 9. 2018**Školní úspěšnost a žáci předčasně ukončující školní docházku**

Ve školním roce 2017/2018 ukončilo docházku v kraslických základních školách 63 žáků, z toho šest žáků ukončilo v 8. ročníku a jeden v 10. ročníku. V 7. ročníku neukončil nikdo (viz tabulka č. 1). Nejvíce případů ukončení školní docházky v nižším, než 9. ročníku, bylo na ZŠ Havlíčkova, kde v 8. ročníku ukončili docházku 4 žáci (tj. 14 % všech žáků ukončujících školní docházku v daném roce). V ZŠ Dukelská a ZŠ Opletalova se jednalo pouze o jednoho žáka. Nutno ale říci, že zatímco v případě ZŠ Dukelská tento jeden žák tvořil pouze 0,3 % všech žáků ukončujících školní docházku v daném roce, v případě ZŠ Opletalova se jednalo o 17 %.

Tab. 1. Počty žáků, kteří ukončili školní docházku ve školním roce 2017/2018 (Zdroj: Školní výkazy MŠMT)

Ukončení školní docházky ve školním roce 2017/2018	v 10. ročníku	v 9. ročníku	v 8. ročníku	v 7. ročníku	celkem
ZŠ Kraslice, ul. Dukelská	0	27	1	0	28
ZŠ Kraslice, ul. Havlíčkova	0	25	4	0	29
ZŠ Kraslice, ul. Opletalova	1	4	1	0	6
Celkem	1	56	6	0	63

Z dostupných dat dále vyplývá, že za posledních šest let žádný z žáků kraslických škol neukončil povinnou školní docházku v 7. ročníku. V 8. ročníku nejčastěji ukončovali školní docházku žáci na ZŠ Havlíčkova, kde bylo takových žáků za posledních šest let celkem 24. Na ZŠ Dukelská jich bylo celkem 8, s tím, že za poslední 3 roky se jednalo pouze o jediný případ. Lze tedy konstatovat, že zatímco v případě ZŠ Dukelská dochází k postupnému snižování počtu žáků ukončujících docházku v nižším, než 9. ročníku, u ZŠ Opletalova u ZŠ Havlíčkova hodnoty spíše kolísají. V případě ZŠ Opletalova za posledních šest let v každém školním roce povinnou školní docházku v osmém ročníku ukončil vždy jeden žák (viz tab. č. 2).

Tab. 2. Počty žáků, kteří ukončili školní docházku v nižším, než v 9. ročníku v období 2012/2013–2017/2018 (Zdroj: Školní výkazy, MŠMT)

Základní škola	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	celkem
Dukelská 1122	5	1	2	0	0	1	8
Havlíčkova 1717	4	12	3	0	5	4	24
Opletalova 1121	1	1	1	1	1	1	5
Celkem	10	14	6	1	6	6	37

Tento materiál vznikl za finanční podpory ESF prostřednictvím OP Výzkum, vývoj a vzdělávání v rámci projektu „Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami“, registrační číslo projektu CZ.02.3.62/0.0/0.0/15_001/0000586. Více na www.socialni-zaclenovani.cz.

Žáků opakující ročník bylo ve školním roce 2017/2018 v kraslických základních školách celkem 13, z toho pět na prvním stupni a osm na stupni druhém. Nejvíce – 10 žáků, opakovalo na ZŠ Kraslická, (tj. 2,7 % všech žáků školy). Procentuálně se ale daný jev nejvíce týkal ZŠ Opletalova, kde opakovali 2 z 15 žáků, tj. 13 % všech žáků Základní školy.

Tab. 3. Počty žáků opakujících ročník ve školním roce 2017/2018 (Zdroj: Školní výkazy, MŠMT)

Základní škola	1. stupeň	2. stupeň	celkem
Dukelská 1122	1	0	1
Havlíčkova 1717	2	8	10
Opletalova 1121	2	0	2
Celkem	5	8	13

Pokud se podíváme na absolutní čísla, tak v horizontu posledních šesti let, nejčastěji ročník opakovali žáci na ZŠ Havlíčkova, kterých bylo 29. V případě ZŠ Dukelská se jednalo o 8 žáků a v případě ZŠ Opletalova o 7 žáků.

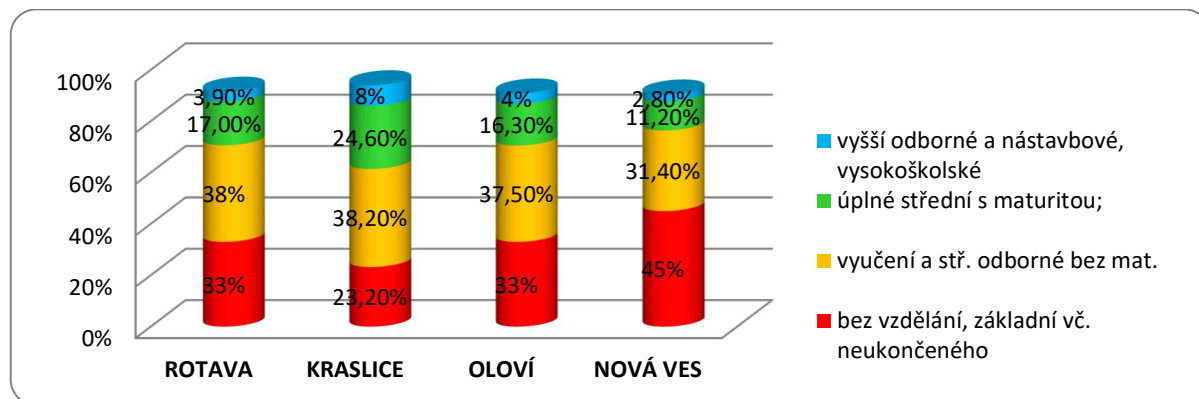
Tab. 4. Počty žáků opakujících ročník v období 2013/2014 - 2017/2018 (Zdroj: Školní výkazy, MŠMT)

Základní škola	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	celkem
Dukelská 1122	1	3	1	2	1	8
Havlíčkova 1717	4	7	1	7	10	29
Opletalova 1121	1	1	2	1	2	7
Celkem	6	11	4	10	13	44

4.2.3 Střední školy

Vzdělanostní struktura v Kraslicích vykazuje ve srovnání s celorepublikovým průměrem podprůměrnou vzdělanostní strukturu. Odpovídá však celkové situaci v regionu a je vyšší než v některých (menších) okolních obcích. Podle údajů ze Sčítání lidu, domů a bytů (dále jen „SLDB“) bylo v roce 2011 **v Kraslicích 23 % obyvatelstva bez ukončeného základního vzdělání**, což odpovídá situaci v Karlovarském kraji, kde je podíl osob v této kategorii 23,3 %. V okolních obcích je toto číslo podstatně vyšší. V Nové Vsi obyvatelstvo bez ukončeného vzdělání tvoří dokonce téměř polovinu všech obyvatel (45 %) a je nejčastěji zastoupenou „vzdělanostní“ kategorií v této obci. V Rotavě a v Oloví, je tato kategorie zastoupena v 33 %. Největší procentuální zastoupení mají v Kraslicích i všech okolních obcích (vyjma Nové Vsi) obyvatelé vyučení a se středním odborným vzděláním bez maturity (38 %). V Karlovarském kraji to je 34,3 %, v ČR 33 %. Nejméně zastoupenou kategorií jsou absolventi vysokých a vyšších odborných škol, kterých je v Kraslicích (8 %) a v okolních obcích 4 % a méně. V Karlovarském kraji je to 10 %, celorepublikově pak 16,6 %.

Graf 7. Obyvatelstvo vybraných obcí podle dosaženého stupně vzdělání. (Zdroj: SLDB 2011)

V Kraslicích se nachází jedna škola poskytující středoškolské vzdělání s maturitou a střední vzdělání s výučním listem. Pokud žáci nenastoupí na SŠ v Kraslicích, pak nastupují především na tyto školy: Integrovaná střední škola technická a ekonomická Sokolov, Střední škola živnostenská Sokolov, Střední průmyslová škola Loket, Gymnázium a obchodní akademie Chodov, případně Odborné učiliště v Horním Slavkově. Někteří žáci přechází také na střední školy v Karlových Varech a v Plzni (Svobodová, 2017). Dojíždění do obcí, které jsou více než 20 km vzdálené, je pro mnohé rodiny finančně nedostupné. Děti tak často na střední školu ani nenastoupí (Ripka, Pixová, 2013).

SŠ, ZŠ a MŠ Kraslice, ul. Havlíčkova

Střední škola Havlíčkova vznikla rozšířením stávající mateřské a základní školy v roce 2011 a jejím zřizovatelem je obec (nikoliv kraj, jak je na Sokolovsku obvyklé). Škola poskytuje celkem tři tříleté obory zakončené výučním listem (nástrojař, strojní mechanik, výroba textilií) a dva čtyřleté obory zakončené maturitou (mechanik instalatérských a elektrotechnických zařízení a mechanik seřizovač), které byly koncipovány s ohledem na lokální pracovní nabídku a ve spolupráci s významnými zaměstnavateli v kraji. Tito zaměstnavatelé se školou úzce spolupracují. Jedná se zejména o tyto firmy: Strojírny Rotas, Amati, Kornet, PBS, Ca Trim, Sametex, Krajka Kraslice, Witte Nejdek Automotive. Škola vznikla především pro sociálně znevýhodněné děti z Rotavy. **V roce 2014/2015 a v loňském roce 2015/2016 tuto školu navštěvovala 21 žáků z Rotavy, tj. 27 % z celkového počtu všech žáků** (Svobodová, 2017). K 30. 9. 2018 se dle výkazů MŠMT ve škole vzdělávali 4 žáci se SVP. Ve třech případech se jednalo o žáky se závažnými poruchami učení, v jednom případě šlo o žáka s poruchou řeči. Škola svým žákům poskytuje příspěvek na dopravu, stravu a prospěchové stipendium.

4.2.4 Sociální služby poskytované neziskovými organizacemi

Nevládní organizace zaměřující se mimo jiné na práci s rodinou a dětmi, jsou důležitými aktéry, kteří zastávají mnohdy významnou roli i v oblasti vzdělávání, zejména pokud jde o prevenci školní neúspěšnosti. V Kraslicích je takovým aktérem nezisková organizace **Člověk v tísni, o. p. s.**, která v sociálně vyloučených rodinách zajišťuje sociálně aktivizační služby (SAS). Zaměstnanci organizace, kteří pravidelně (a často dlouhodobě) navštěvují děti přímo v rodinách a znají dobře jejich rodinné poměry, mohou školám pomoci například v komunikaci s rodiči, nebo přispět k tomu, aby si dítě zlepšilo školní prospěch. V rámci **klubu Aktiv** a projektu „Nestůj a pojď“, poskytuje organizace dále také pomoc s přípravou přijímací, závěrečné, nebo opravné zkoušky a snaží se motivovat klienty k tomu, aby se vrátili ke studiu a zajistili si kvalifikaci. Člověk v tísni také provozuje **nízkoprahové zařízení pro děti a mládež** ve věku od 15-26 let a organizuje příměstské tábory a výlety.

Služby sociální prevence poskytuje **Kotec, o. p. s.** Klienty jsou mj. osoby a rodiny sociálně vyloučené či sociálním vyloučením ohrožené, děti a mládež ze sociálně znevýhodněného prostředí, děti a mládež opouštějící ústavní péči, ohrožené rodiny s dětmi, uživatelé drog a osoby závislé včetně jejich blízkých. Organizace nabízí terénní programy v několika různých regionech Karlovarského kraje, přímo v Kraslicích se aktivity odehrávají zejména v oblasti prevence, nabízeny a realizovány jsou přednášky k tématu drogové závislosti a rodinám s dětmi je poskytována sociálně aktivizační služba.

Literatura

Hejnal, O. (2017). *Situační analýza Kraslice*. Praha: Agentura pro sociální začleňování.

Inspekční zpráva Čj. ČŠIK-475/16-K

Inspekční zprávy čj.: ČŠIK-647/13-K

Inspekční zprávy čj. ČŠIK-352/16-KÚ

Ripka, Š., Pixová, M. (2013). *Situační analýza Kraslice*. Praha: Spot o.s.

SPSZ Kraslice 2014–2016. Praha: Agentura pro sociální začleňování.

Švec, J. (ed.) (2009). *Příručka pro sociální integraci*. Praha: Úřad vlády ČR, odbor pro sociální začleňování v romských lokalitách.

Svobodová, A. (2017). *Vstupní analýza v oblasti vzdělávání měst Rotavy a Nové Vsi*. Praha: Agentura pro sociální začleňování.